

Dissertatio inauguralis medica qua casum singularem polypi post febrem epidemiam ex utero egressi physiologicè et pathologicè consideratum ... / sistit ... C.S. [Praeses: A. Vater].

Contributors

Schunckius, Casparus.
Vater, Abraham, 1684-1751.
Universität Wittenberg.

Publication/Creation

Wittenberg : E.G. Eichsfeld, 1739.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/a7xpsmtn>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

M. cell. ed. 2 / XVIII / 15 / 17 *Lit.*
DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA

QVA
CASVM SINGVLAREM 879.15

POLYPI

POST FEBREM EPIDEMIAM

EX VTERO EGRESSI

PHYSIOLOGICE ET PATHOLOGICE CONSIDERATVM

PRAESIDE

ABRAHAMO VATERO

PHILOSOPHIAE ET MEDICINAE DOCTORE
ANAT. AC BOTAN. PROF. PVBL. ORD. ACAD. IMPERIAL.

S. R. I. LEOPOLD. CAROL. NAT. CVRIOS. NEC NON SOCC.

SCIENT. REGG. BRITANN. AC BORVSS. SOCIO

PRAECEPTORE ATQVE PATRONO

DEVENERANDO

A. R. S. CIO IO CC XXXIX. D. XXIX. MAII

GRATIOSISSIMI ORDINIS CONSENSV

PRO LICENTIA

GRADVM ET PRIVILEGIA DOCTORIS

IN MEDICINA RITE OBTINENDI

SISTIT

ET PLACIDAE ERVDITORVM DISQVISIONI

SVMMITTIT

CASPARVS SCHVNCKIVS

FLENSVURGO - CIMBER

MEDIC. CANDIDAT. ET PRACT.

H. L. Q. C.

VITEMBERGAE

TYPIS EPHRAIM GOTTLOB EICHSFELDII

ACADEMIAE TYPOGRAPHI.

K. u. k. Militär-ärztliche Bibliothek

Standort	Zimmer	Katalog	Abth.
	Kasten		Gruppe
	L. Nr.		Nr.

DE
POLYPO
POST FEBREM EPIDEMIAM
EX VTERO EGRESSO.

Occurrunt subinde Medicis, curatio-
ni aegrotorum intentis, casus dubii,
incipites atque periculi pleni, qui
eorundem, etiam expertissimorum,
animos suspensos reddere valent,
quid de iis sentiendum statuendum-
que, quidque in illis agendum sit.

Agunt enim morbi, praeprimis interni, altas admo-
dum radices in visceribus interioribus, absconditis at-

que a sensibus remotis, & clanculum crescunt, tandemque, viribus collectis, inopinato foras prorumpunt. Experiantur id saepe in se, suo damno, foeminae, quorum utero, ingentium in hoc sexu malorum fonte, praeter prolapsus & molas, varia intus concreta atque generata, per genitalia exeunt, atque dolores acerbissimos, aliaque symptomata grauissima, inducunt. Huiusmodi tumores, e pudendis mulierum procedentes, ubi profundius radicantur, & ex loco sublimiori, utero ipso, vel eius orificio interno proveniunt, haud raro cum prolapsu confunduntur. Commonefaciendi igitur sunt Medici iuniores, in consilium vocati, propter imperitiam obstetricum ac quorundam Chirurgorum in rebus Anatomicis, ut circumspicere sint, ne in negotio adeo arduo error committatur. Obtingit mihi ante aliquod tempus casus, ob plurimas circumstantias singulares, commemoratione dignus, quem ideo in praesenti hac dissertatione inaugurali proponere volui. Faxit Deus, ut hic labor cedat in sui honorem & aegrotantium salutem.

HISTORIA.

Anno praegresso MDCCXXXVII. Mense Augusti, aestate ad autumnum vergente, in oppido, trium lapidum intervallo ab urbe nostra remoto, Matrona nobilis sexagenaria incidit in febrem, quae pro more epidemiarum, isto tempore hinc atque inde grassantium, intermittentem tertianam mentita est, at mox continuae indolem monstravit. Primis octo diebus medicamenta a me absente, contra febrem intermittentem, petita sumpsit, sed cum horum usu malum nullatenus cedere viderent, ut potius morbus invalesceret, meum adventum efflagitarunt. Ipse cum aliis negotiis irrevocatus, invitationi morem gerere nequirem, Generum eo ablegavi, ut consiliis meis adiutus, curam dirigeret. Hic posteaquam aegram vidit, e circumstantiis mox iudicavit, non intermittentem, sed continuam remittentem adesse febrem. Ordinavit propterea medicamenta, eo in casu usualia, praecipitania, diaphoretica atque bezoardica, & quoniam primis diebus venaesectio omissa fuerat, loco eius vesicatorium applicari iussit, imprimis ut virium lapsui consulere, metumque Apoplexiae arceret. Factum ita est, ut aegra, gravissimis licet symptomatibus conflictata, sub finem tertiae septimanae ad se rediret, & in vado esse videretur. Tunc autem subitanea rerum mutatio facta est, calor enim febrilis, fere extinctus, denuo accensus, ad summum repente gradum auctus est, anxietates, sopor atque delirium, cum accedentibus per intervalla, horribus atque succussionibus totius corporis & artuum validissimis, quales in paroxysmis intermittentium usu veniunt, non potuerunt non pavorem incutere omnibus, ob metum gangraenae irruentis. In tanto vitae discrimine, celeri opus fuit auxilio, quapropter Medicus, ut

*inflammationi resisteret; auctis dosibus nitri depurati, in aquis destillatis soluti, calorem internum suffocare allaboravit. Optatores cessit, postquam enim aegra, durante nocte, ad duas fere uncias nitri sumpsit, caloris decrementum apparuit, ac illa melius habuit. Sed novam attulit sollicitudinem res inopinata, durante hoc paroxysmo contingens. Insolitum quippe corpus e pudendo illius prodiisse, observarunt foeminae, curam ipsius habentes. Omnes adstantes hac re nova perterrefacti, de vita eius desperare coeperunt. Accersuntur obstetrices, advolant foeminae aliae, accedit etiam Chirurgus castrensis, consultatur, quid rei sit, quidque in ancipiti hoc rerum statu sit suscipiendum. Negotium permagnum maximique consilii fuit, nec tamen inter se convenire potuerunt, utrum massa propendens sit uterus prolapsus, an mola, an aliquid monstri, ex utero pronati? utrum corpus ad interiora retrudendum, reponendum, an vero ressecandum? Chirurgus omnia irrita futura pronunciavit, ob praesentem iam tum gangraenam. Medicus in re tam ardua nihil, nisi audita prius mea sententia, decernere voluit, eoque consilio omni festinatione ad me propevavit. Fuit autem, Ipso referente, massa ista gracilis atque oblonga, duorum tamen pollicum combinatorum crassitie, trium circiter digitorum transversorum longitudine, coloris obscure rubicundi, sarciminis instar sanguine infarcti, e sinu pudoris propendens. Obstetrix etiam, Illo iubente, digitis intrusis, & circa molem illam ductis, principium eius, ubi adhaereat, & unde prodeat, explorare tentavit, sed nullibi, utut adactis profundius digitis, quidquam detegere potuit. Ex hac Medici relatione ego iudicavi, nullum adesse prolapsum, utpote qui tam subito aegrae, in lecto constitutae, absque ulla vi externa, accidere nequaquam possit, cum illa antebac nil quidquam de illo perceperit, contrarium praeprimis suadente ipsa figura
 huius*

buius molis, cum prolapsu nullatenus conveniente. *Extra-*
Etionem tamen, aut extirpationem eius nullo pacto suadere
potui, tum propter situm eiusdem profundum, tum ob aeta-
tem aegrae in senium vergentem, statum corporis cachecti-
cum, viresque morbo praecedente fractas, ne sinister eventus
operationi factae tribueretur. Quamobrem satius esse dixi,
massam illam prolapsam, praemissa fomentatione, in locum
pristinum, in quo tamdiu haeserat, reponere, totumque nego-
rium naturae committere, quam, operatione infeliciter suc-
cedente, famae iacturam facere. Medicus itaque percepto
boc consilio, ad aegram remeavit, massamque egressam repo-
ni, ac quo minus, uti fiebat, denuo excideret, circulum cera
obductum immitti curavit, quod etiam optato successit. Con-
valuit ab hoc morbo aegra, nec quidquam mali exinde secu-
tum est, praeterquam quod diutius, ob neglectum curae decen-
tis, tumore abdominis & pedum oedematoso, quo antehac
iam laboraverat, afflicta fuerit, vivit tamen satis bene ad
hunc usque diem, & in publicum prodit.

THES. I.

Multa singularia & notatu digna, in casu enar-
 rato occurrere, nemo inficias ibit, qui omnes
 circumstantias rite & curatius pensitare
 vult. Attentionem omnino meretur, protrusio illius
 sarcomatis e muliebribus, eo tempore, quo febris
 Epidemia superata, aut certe in declinatione fuit, im-
 primis aegra in lecto constituta, nulloque motu cor-
 poris, aut alia quadam causa externa concurrente.
 Mirandum sane, unde hoc concretum, ex utero pro-
 veniens,

Antece-
dentia in
aegra.

veniens, in aetate adeo provecta, ortum traxerit. Clarum tamen hoc fiet, si antecedentia ponderemus. Pepererat nostra ante triginta fere annos, a quo tempore coniugium sterile mansit. Post illud tempus laboravit illa fluxu mensium nimio & inordinato, interdum mucoso atque foetido, instar lochiorum, nec non fluore albo. His malis frequenter ista graviter afflicta est, atque B. PARENTIS pariter ac meae curae se tradidit, sed penitus liberari non potuit, ut per intervalla levamen senserit. Durarunt quippe symptomata illa ad hanc usque aetatem, ultimumque morbum. Ut ut igitur de partu, tanto temporis intervallo antegressi, circumstantiis nihil certi constet, facile tamen ex dictis iudicare licet, eundem fontem esse tot malorum perpefforum. Ex dictis enim manifestum est, uterum, sive ob reliquias secundinarum retentas, sive fluxum lochiorum cohibitum, aut saltem insufficientem, tantam impuritatem contraxisse, quod coniugium posthac sterile & frequentes haemorrhagiae confirmant.

THES. II.

*Rerum
in utero
praeter
naturam
generata-
rum va-
rietas.*

Vterus foemininus uti est primarium sexus sequioris organum, generationis officina, foetusque in eo concepti domicilium, atque locus, in quo idem fovetur, nutritur, crescit & ad maturitatem perducitur: ita ob morbos innumeros gravissimosque, eiusdem culpa foeminas misere excruciantes, lerna malorum appellari meretur. Longum nimis foret, ac limite dissertationis excederet, si omnia enarrare vellemus, quae uteri causa sexui huic contingunt mala,
ratione

ratione fluxus mensium, salacitatis, sterilitatis, graviditatis, abortus atque partus. Nobis nunc tantum res erit cum rebus, praeter naturam in utero generatis, ex eo interdum exclusis, vel post mortem in illo repertis. Harum miram esse varietatem, nemini potest esse obscurum, qui libros Practicorum & observationum Medicarum Scriptores evolvit. Quotusquisque est rerum Medicarum adeo hospes, ut ignoret, in utero generari, ex eoque prodire molas, diversae formae ac consistentiae, nec non excrescencias varias carneas, sarcomatum, fungorum, aut polyporum nomine venientes. In illo etiam lapides produci posse, monstrat exemplum, quod habetur in *Miscell. curios. Acad. Nat. Curios. Dec. I. A. IV. Obs. LXV.* imo vermes ex ipso excretos fuisse, non tantum minores, ascarides dictos, sed etiam maiores, pollicem longos, imo grandiores, lacertae figuram habentes, ut videre est *loc. cit. Dec. I. A. VIII. IX. & X. et Dec. II. A. VIII. & IX. nec non Dec. III. A. V. & VI.*

THES. III.

Magnus olim fuit rumor inter Medicos de conceptione falsa, qua loco foetus veri & genuini, aliud animal, aut saltem massa quaedam informis, mola dicta, in utero generatur, & praecedentibus signis ingravidationis, monstruosum quid in lucem editur. Quae enim partu huiusmodi infelici prodierunt, exhibuerunt varias figuras non tantum rerum inanimatarum, ut manus complicatae, seu fungi, observante HILDANO *Cenz. II. obs. LII.* aut cordis, pericardio inclusi, cum cono & basi, narrante BARTHO-

LINO *Cent. III. Hist. I.* aut urticae marinae, annotari-
 te **LEMNIO** *L. I. de occult. natur. mirac.* sed etiam
 animalium ipsorum, murium atque scarabaeorum
 cornutorum, ut habet **SALMVTH.** *Cent. I. observ.*
Medic. LXV. Imo quaedam ex his vitam habuisse,
 historiae tradunt, quale exemplum habet **IDEM**
Cent. III. obs. XCIIIX. ubi refert, praecipui cuiusdam
 civis **Serveſtani** uxorem **A. 1621.** post abortum ma-
 sculinum, & molam, ovi anserini magnitudine, no-
 ctu aliam massam carneam excludisse, quae palmam
 fere longa, vixit, & oris lati figuram habuit, qualis
 est tinca vel cyprinus piscis, absque tamen cavitate,
 ac praeterea duo etiam puncta nigra, ocellos referen-
 tia, monstravit, quae in terram prolapsa, non modo
 palpitaverit, sed etiam se commoverit, & piscis instar
 convolverit, ad duas tresue horas sese adhuc agitave-
 rit, tandemque vitam amiserit. Sed horrenda magis
 est historia, quam **IDEM AVCTOR** *Cent. I. obs.*
LXII. narrat, de muliere, quae loco foetus legiti-
 mi quinque mures enixa sit, ex utero mulieris intra
 manus obstetricis exsiliens, in hypocausto hinc in-
 de discurrentes, quorum quatuor ab adstantibus oc-
 cisi, quintum felis devoravit, quae inde rabida facta in
 puerperam profiliit, extremum ipsi exitium minitans,
 donec interimeretur. Eiusmodi farinae sunt, quae
 de mola volatili, avem quadrupedem referente, nar-
 rat **BARTHOLINVS** *Act. Med. & Philos. Hafniens.*
Tom. I. obs. XXVI. cuius sceleton in Museo servavit
Rosencrantzius, Praeses Regius Soranus, ibi delinea-
 tum. Familiaris haec mola dicitur esse in Belgio, ubi
 vulgo **Suygers**, quasi sanguisuga, foetui sugillando
 infesta, vocatur, & post foetum in partu prodire, at-
 que

que cubiculi angulos peruolitando, mulieres inquietare, ac regressum in uteri latebras moliri, perhibetur, donec occidatur & comburatur, uti pluribus *loc. cit.* legi potest. Plura de his molis viventibus, ac animalibus vivis ex utero humano prognatis vid *in Miscell. Curios. A. 1. & A. II. obs. CLX. in scholiis adiectis.*

THES. IV.

Nemo facile hodie reperitur, praeter mulieres cre- *Verae.*
 dulas & imperitum vulgum, qui talia credat,
 nec potius fabulis annumeret. Plerasque enim, quae
 ab Auctoribus citatis narrantur, historias ex aliorum
 potius relatione, quam propria observatione iidem
 habent, uti ingenue fatetur MATTH. DE GRADIBVS *loc. cit. allegatus* inquit: non vidi quidem,
 sed audivi de animali in matrice generato, quod cum
 exivit matricem, volavit. Contingit quidem non raro,
 ut in mulieribus post partum editum, aut abortum
 passum, quidquam ex secundina in utero retineatur,
 quod utero annexum, ulterius nutritur, atque eiusdem
 compressione, figuram monstrosam adipiscitur, ac postea
 exclusum, mulierculis & aliis superstitiosis imponit,
 ut animal aestimetur. Viventia tamen animalia,
 praeter vermes, nisi prius irreperint, ex utero prodire,
 nemo, nisi simplicissimus, facile induci poterit ad
 credendum. RVYSCHIVS *in Observ. Anat. Chirurg. obs. LXVIII.* testatur, se una cum Collegio
 Medico, iussu Magistratus, Amstelodami obstetrices
 omnes, quarum numerus haud exiguus fuit, examinasse,
 quid circa molas observaverint, quae vero unanimiter
 falsae sunt, sese quidem corpuscula carnosa

& dura offendisse, quae e mulierum corpore erant exclusa, ast vero nunquam viventia, sicut nonnulli credidere, vid. etiam KERCKRINGII *Spicil. Anar. obs. XXXVIII. & XCV. conf. B. PARENT. dissert. de mola, item NOSTRA de mola praegnante.* Vnanimi ergo consensu Medicorum hodiernorum non aliae molae statuuntur, quam quae ex placentis, sive integris abortuum praegressorum, sive particulis placentae maturae a partu in utero relictis, oriuntur. Eamque ob causam B. n. BERGERVS in *Programmate*, occasione Anatomiae publicae *A. MDCXCIIIX.* edito, laudat iudicium SENNERTI, illaesa pudicitia tales ex viduis, nullatenus vero ex virginibus prodire posse.

THES. V.

Alia concreta ex utero emanantia. **H**as tamen ex placentulis in utero relictis generatas molas, Pseudomolas vocavit RVYSCHIVS *loc. cit. obs. XXVIII.* quia non sunt vera animalia, qualia veteres ex utero nasci posse crediderunt, eaque hoc nomine donarunt, sed quoniam compressione in utero indurantur, talemque adipiscuntur formam talpae, ranae, aliorumque animalium, ut pro eiusmodi putatitiis molis habeantur. EODEM tamen observante *obs. XXIX.* non solum placentulae, verum etiam sanguis in utero coagulatus, ab uteri compressione, admodum durus, atque in se coactus, molam mentitur, & IPSI ab obstetricibus oblatus est, qualem cruorem coagulatum *fig. 28. 29.* delineavit. Docet propterea ILLE, ad duo respiciendum, ubi talia offeruntur, primo an funiculi umbilicalis abrupti

rupti vestigium supersit, secundo an vasis sanguiferis gaudeant eiusmodi massae, sine quibus non possunt vocari placentulae, insuper notando, in placentulis remansis, quantumvis vasa sanguifera adsint, ut plurimum ea sanguine cassâ reperiri, ita, ut magis fibras, quam vasa sanguifera referant. Alia contingit placentae mutatio in utero, qua vasa eius non obliterantur, & compressione condensatur, sed potius humore limpido extenduntur, & in vesiculas degenerant. Eiusmodi mutationes placentae in hydatides multoties vidit RVYSCHIVS, uti fatetur *observ. XXXIII.* sed quid rei esset, tamdiu anceps haesit, donec IPSI contigit videre placentam, ex parte sanam, ex parte in hydatides mutatam. Mentionem etiam faciunt Auctores foeminarum ovipararum, atque ovorum, ex utero exclusorum, quae certe nihil aliud fuerunt, quam abortus foetuum primorum mensium, ovo integro adhuc conclusorum, & liquore suo circumfusorum, uti confirmat observatio singularis HARTMANNI in *Ephem. German. Dec. II. A. X. obs. CLVII.* Asservatur etiam in Museo Anatomico, quod ex Regia munificentia Academia nostra possidet, ovum in utero foeminae repertum, quod in *Catalogo a me edito* inter Conservata in liquore variorum Auctorum num. 20. commemoratur. Est autem figurae rotundae, exterius coloris flavi, cavitate intus carens, medulla vero spongiosa repletum, quod ego propterea magis ad polyposa concretareferendum esse puto.

THES. VI.

Excrescentiae aliae carnae ex utero emergentes. Sed ab istis polyposis concretis ex utero exclusis, quorum antea mentio facta, distinguenda sunt corpora, quae e pudendo prodeunt quidem, sed in-
 tus aut vaginae, aut orificio uteri, aut ipsi utero co-
 haerent, adeoque ad excrescentias uterinas potius
 pertinent. Has apte polypos uteri carnosos R V Y-
 SCHIVS *obs. VI.* appellandas esse censet, ob simi-
 litudinem polypi narium, easque per pedunculum
 utero adhaerentes observavit. Vtut enim non plu-
 ribus radicibus aut petiolis ex utero oriantur, unde
 polypus nomen sortitur, ob substantiam tamen com-
 munem ita vocantur. Nihil tamen obstat, quo mi-
 nus interdum pluribus pedunculis in uteri substan-
 tia radidentur. Alias apto nomine sarcomata ob
 substantiam carnosam, itemque fungi atque excre-
 scentiae fungosae appellari solent, quia fungorum
 more protuberant, atque nutrimento corrupto in-
 crementum suum debent. Huiusmodi excrescen-
 tiis variae corporis partes, nares, lingua, labia, mam-
 mae, vulva, sunt obnoxiae, quae observante T V L-
 PIO *obs. Med. L. III. Cap. 33.* facile degenerant in fun-
 gos, proximum carcinomatis subiectum. Annota-
 vit etiam R V Y S C H I V S *loc. cit. obs. VI.* uti poly-
 pos narium, ita uterinos non omnes eiusdem gene-
 ris esse, modo maligni & cancerosi, modo omnis ma-
 lignitatis expertes, idque exemplo polyporum ute-
 rinorum, ex uteri prolapsi orificio interiori in foemi-
 na pendulorum, qui vehementer doluerunt, cum lar-

ga humoris aquosi & acris ex utero profusione, unde ulcus malignum secutum, mortem acceleravit.

THES. VII.

Huiuscemodi sarcomata, ex interioribus pudendi *Tales*
 propullulantia, quandoque non tantum imperito *cum ute-*
 vulgo, sed etiam Medicis atque Chirurgis non satis *vi prola-*
 providis, imponere possunt, ut uterum ipsum prola- *psu inter-*
 psum esse credant. Interdum enim forma externa *dum con-*
 aliquantulum uterum referre possunt, uti figura differ- *fundun-*
 tationi nostrae, *de Sarcomate e pudendo muliebri resecto,* *tur.*
 praefixa monstrat. Inde enim tot fabulas apud Au-
 ctiores passim occurrentes, de uteri humani extirpa-
 tione, qua licet facta, foeminas non solum superstites
 mansisse, sed etiam posthac peperisse, perhibetur, or-
 tum suum traxisse manifestum est. Plures eius fari-
 nae historias collectas videre licet in BONE T. *Se-*
pulchret. Tom. III. Lib. III. Sect. XXXII. imprimis in *Ap-*
pend. obs. VI. ex quarum plerarumque perlustratione
 quilibet videbit, relationes istas adeo obscuras esse,
 ut non constet, quid extirpationibus istis sublatum
 sit. Commemoratione praeprimis digna sunt duo
 exempla, ibidem adducta, quae de errore a Medicis
 & Chirurgis commisso, indubitatum testimonium e-
 dunt. In horum altero tumorem, ante & post rese-
 ctionem, uterum esse crediderunt Medici aequae ac
 Chirurghi, operationi adstantes, imprimis quod u-
 teri cornua (ita enim *cit. loc.* legitur) vasa coeca,
 cum testiculis in eo observasse se sibi persuaderent, in
 foe-

foemina tamen, operatione peracta, sanitati restituta, menstrua ex debito fluxerunt, imo graviditatis quaedam signa apparuerunt. Alterum vero ibidem allatum exemplum controversiam de uteri extirpatione, an salva vita possibilis, vel non? fere terminare videtur. In hoc enim tumor talis, gangraena correptus, insignis adfuit, quem Medici & Chirurghi praesentes, uterum ipsum prolapsum esse persuasi fuerunt, ita ut non induci potuerint, ut crederent, uteri hoc minime corpus esse, quo tamen ablato, in foemina brevi post mortua, uteri totum corpus, cum partibus annexis a partibus vicinis separatum, tabulae impositum est, ut omnes errorem cognoscere possent. Ex hoc itaque apparet, quid sentiendum sit de uteri prolapsi exsectione non lethali, quam ZVINGERVS exemplo singulari probare voluit, uti docet observatio, ad Academiam Naturae Curiosorum data, quae habetur in *Act. Physic. Medic. Volum. I. obs. LXXX.*

THES. VIII.

Prolapsus uteri verus an detur?

Ordine nunc ducimur ad quaestionem illam maxime controversam, utrum uterus re ipsa prolapsatur, an vero omnes procidentiae uterinae sint nil aliud, quam prolapsus vaginae inversae, utero in sede sua immobili remanente? *Maxima enim lis est,* inquit GENSELIVS *in observatione curiosa de procidentia uteri totali, quoad fundum, cum febre maligna, quae reperitur in Act. Erudit. Mens. Maii A. MDCCXVI. inter doctissimos etiam recentiores Medicos de*
pro-

procidentia uteri, adeo, ut de nullo foeminarum affectu magis disquisitum sit, quam de hoc: ut taceam ex Graecis Aetium & plures, D. Beckius cum Garnero, Medico Hamburgensi, diu disputavit de prolapsu Matricis & prae indignatione (ut Pechlinus refert) mortuus est. Exempli, praecedente Thesi allata, tumorum aliorum, loco uteri resectorum, atque observationes singulares Auctorum, qui uteri prolapsum impugnant, per experientiam atque post mortem institutam sectionem subiectorum, prolapsu laborantium, in quibus uterus in sede naturali inventus fuit, confirmatae, satis quidem edocent, veram uteri ipsius proptofin adeo frequentem non esse, ac communiter creditum est, sed quandoque tumores ex interiori vagina emergentes imponere facile posse illis, qui aut rerum Anatomicarum imperiti, aut saltem non satis cauti sunt in iudicando, omnesque circumstantias minus ponderant. Propterea tamen prolapsum uteri fieri posse, aut unquam factum esse cum KERCKRINGIO, MEEKEREN & aliis negare non licebit, nisi iniurii esse velimus in tot Viros fide dignos, omnique exceptione maiores, qui hoc se observasse testantur, itidemque sectione cadaverum confirmant. Instar omnium esse potest RVYSCHIVS, qui in *Obs. Anat. Chirurg. VII.* in foemina, cui Chirurgus ad uterum prolapsum auferendum adeo infeliciter ligaverat, ut ob constrictum simul meatum urianarium suppressio urinae & mors insequeretur,

aperto eius abdomine, in pelvi, qui locus est uteri, nil se vidisse asserit, praeter unum ex ovariis, cum annexa tuba & ligamento lato. Eadem & nobis obtigit ante plures annos felicitas in rei veritatem inquirendi, in sectione foeminae, quae, ob tumorem insignem ovarii dextri gravida sibi visa, ascite mortua erat, in qua uterum itidem non in pelvi, sed a vagina prolapsa, extrorsum tractum invenimus, ulterius progressurum, nisi obsticisset tumor ovarii, uti id exposui in *diff. inaug. de Graviditate apparente.*

THES. IX

An semper cum vagina prolabatur?

Merito tamen quaeritur, an semper & necessario uterus vaginam prolapsam sequatur, & ad exteriora procedat. Difficillimum sane est, sibi concipere, qui fieri possit, ut vagina, vix sex vel septem digitos transversos longa, in prolapsu duplicata exiens, eousque extendi queat, ut spithamae longitudine, & ultra, e sinu pudoris promineat, quin simul uterum, eidem orificio suo interno firmiter connatum, valida tractione secum rapiat. Hoc tamen re ipsa fieri, demonstrat illustre exemplum ex communicatione **WIDMANNI** in *Ephem. Acad. Nat. Curios. Cent. VII. & VIII. obs. XCVIII.* consignatum, quo docetur, in foemina, gravi & molesto prolapsu per plures annos laborante, mortua, aperto cadavere, uterum in situ naturali cum omnibus suis connexis, ovariis atque tubis, repertum esse, quem laudatus Medicus,

dicus, una cum cohaerente tumore externo extractum, conservavit, ac in figura adiecta delineari curavit. Notandum tamen, prolapsum talem vaginae uterinae, fieri potissimum quoad tunicam eius internam, admodum rugosam, quae affluxu humorum relaxata, eousque elongari potest. Idque penitus confirmat, & extra omnem dubitationis aleam ponit, prolapsus intestini recti, quod aequè duplicatum, duarum spithamarum longitudine in puella excidisse, observavit SALMVTH. *Cent. I. obs. XXX.* & ad ulnae longitudinem a partu, annotavit BONET. *Med. Septentr. P. I. L. III. Sect. XIV. C. IX. in Scholio.* Edocent id etiam intestina, in herniis intra scrotum prolapsa, quae sine insigni mesenterii distensione eo procedere nequeunt.

THES. X.

Ansam hoc nobis praebet, disquirendi, an rebus sic stantibus, durante vita, prolapsus uteri verus, a procidentia solius vaginae, certe & indubitate cognosci possit. Omnes quidem haecenus in ea sunt sententia, illum partim ex forma tumoris globosi aut ovalis, ob figuram uteri latentis pyriformem, partim ex orificio uteri interno, subtus in eodem apparente, dignosci debere, At enim vero hiatus talem relinquit etiam vagina, in toto suo ambitu prolapsa, uti omnibus ad oculum patebit, quibus figuram WIDMANNI observationi appositam, cum figuris RVYSCHII

An prolapsus uteri verus a prolapsu solius vaginae distinguatur?

& quorumcunque Auctorum conferre placuerit. Vereor igitur, ne Medicus & Chirurgus expertissimus in eo fallatur, nisi uterus eousque prolabatur, ut orificium, exteriora versus prominens, figuram suam, qua os tincae refert, prodat, aut immissione digiti in hunc finem, certo distingui queat. Sed illud admodum difficile esse, docet laudati WIDMANNI observatio, quia in illo subiecto, ut verbis eius utar, *cervix uteri in statu naturali, iuxta elegantissimam Ruyschii delineationem, in apicem quasi vergens, tunica rugosa privata multo erat laxior & magis ampla, ac ordinario modo esse solet, ipsum etiam in illa exsculptum orificium, quod secundum naturam alias nonnihil prominens & duriusculum esse solet, atque aliquo modo coarctatum, amplitudine vaginae non cedebat, quin imo vix amplius distingui potuisset, nisi relictæ quaedam levia saltem vestigia eius regionem indicassent.* Huius observationis illum usum esse posse IDEM iudicat, ut, si forte prolapsus talis reponi nequeat, & ob scirrhosam duritiem, vel gangraenam imminens aut iam praesentem, repositionem nec quidem moli liceat, eius extirpatio non reformidetur, sed urgente necessitate, praeeunte MEEKEREN, intrepido animo perficiatur, utpote quae sola, inter ambigua alia consilia, ad mortem properaturae aegrae, solatium ferre possit.

possit. Sed quid si uterus ipse in prolapso tumore lateat, quod tamen per haecenus adducta vix cognosci potest, hicne salva vita una rescari poterit? Vnicum uteri prolapsi & corrupti, salva vita extirpati, exemplum, ex tot Auctorum observationibus, legi, cui quid opponi possit, non video. Hunc casum in SANDE-
NII *observatione de Prolapsu uteri inversi ab excrescentia carneo-fungosa, in fundo eius interno, ex potu infusi crepitus lupi enata*, eidemque adiecta Prolusione SLE-
VOGTII, dissertationi inaugurali *de foemina gravida lapsu vaginae uteri laborante*, praemissa, legere licet, quem etiam in Dissert. mea, *de Sarcomate e pudendo muliebri rese-
cto*, de hoc argumento agens, adduxi. HIC testatur, se in massa, a pudendo muliebri resecta, quinque libras pendente, praeter opinionem, ipsissimum non tantum os uteri, cruore viscido obturatum, sed reliquum eius corpus, cum fundo integro, & reliquiis tubarum, quasi in theca coriacea, prope iniectum vinculum abscissa, reconditum offendisse, & facta eius sectione ab orificio ad fundum, cavitatem eius & crassitiem, statui naturali prorsus similem, detexisse. Quis vero de veritate huius relationis, aut dexteritate Viri, in Anatomicis versatissimi, dubitare vellet?

THES. XI.

Ad quodnam tumorem, hactenus recensitorum, generis nonster sit referendus?

Hisce praemissis, revertimur nunc ad casum nostrum, disquirendo, ad quodnam tumorum hucusque enumeratorum genus, noster supra descriptus sit referendus? Nobis vel tacentibus, quilibet facile videbit, hic nec uterum ipsum, nec vaginam eius totam prolapsam fuisse, quia tumor figurae oblongae, farciminis instar protensus fuit, totum etiam finum pudoris non replevit, ita, ut digiti ad explorandum eius ortum, in vaginam ad os pubis usque intrusi, circa eum duci potuerint, nec orificium sicutum in eius extremitate apparuit. Neque etiam quis in eam venire poterit opinionem, molam hic adfuisse, ob partum tanto temporis intervallo praegressum. Ad excrescentias itaque uterinas potius massa ista, expudendo elapsa, pertinebit, quae, uti supra vidimus, fungorum, sarcomatum atque polyporum nomine veniunt. Sarcoma tamen propterea vocare nolui, quia hoc nomen magis generale est, & tumores grandiores, eosque magis densos, atque carnosos aut scirrhosos denotat. A fungis quoque differt, quia figura non globosa, tuberum more, sed oblonga atque substantia spongiosa & mollis observata est, fungi etiam, iudice TVLPPIO *Lib. III. Observ. Cap. XXVIII.* proprium carcinomatis subiectum sunt. Polyporum igitur potius appellatione, praecunte RVYSCHIO, insigniendam esse hanc molem censei, quia aequae, ac in polypis narium saepe observatur, a longa & frequenti haemorrhagia praecedente,

ortum

ortum traxit, cum sinibus vasorum uterinorum, pariter ac isti, connecti videtur, ac consistentiam magis spongiosam, sanguine turgidam, habuit. In polypis quidem, uti supra ex R V Y S C H I O notavimus, interdum etiam aliquid maligni cancrofi observatum est, sunt tamen, uti IDEM monet, saepissime omnis malignitatis expertes, sicuti & noster nulla malignitatis signa dedit. Facile est, quoque concipere modum generationis polyporum uterinorum, ex gravioribus haemorrhagiis, cum sanguis alias viscidus & glutinosus, ad concretionem pronus, in sinibus uterinis anfractuosis haerens, conquassatione & compressione uteri, in massam talem coeat, atque cohaesione aliarum particularum viscidarum in tantam molem excrescat.

THES. XII.

Sed restat nunc quaestio cardinalis, eaque praeiudicialis, an recte fecerimus, quod polypum hunc reponi curaverimus, an potius tutius fuisset, eundem extractum resecare & extirpare, ob metum corruptionis internae, a restitutione expectandae. Docet quidem eventus, nos recte in eo fecisse, quia aegra convaluit, nosque propterea ab omni culpa vindicat & im-

*Vtrum
tutius fu-
isset, poly-
pum rese-
care,
quam re-
ponere?*

immunes reddit. Praeterea multae rationes gravissimae a nostris partibus stant, nosque penitus excusant. Praeter circumstantias in historia allatas, senectutem & constitutionem cachecticam aegrae, lapsumque virium, ipse ortus e loco sublimi, polypi resectionem dissuasit. Extractionem quidem excrescentiarum istarum ope forcipis, & resectionem suadet DIONIS, monet tamen CLARISS. HEISTERVS *Chirurg. Cap. CXXXVI.* caute hic procedendum esse, ne periculum inde nascatur. Connexio etiam polyporum cum sinibus uterinis, atque color in nostro, sanguine turgido, rubicundus confirmat, eius resectione haemorrhagiam periculofam metuendam fuisse. Et quamvis haec, ligatura praemissa, praecaveri potuisset, idem tamen periculum propter metum inflammationis mansisset, quia massa ob situm profundum radicitus tolli nequivit.

